

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35501
Nom: Literatura llatina III
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Desenvolupament en literatura llatina	OPTATIVA

COORDINACIÓ

TEODORO PERIS JOSÉ LUIS

RESUM

Esta assignatura es cursa en el curs quart, és de caràcter optatiu i pertany a la matèria: Desenvolupament en literatura llatina.

L'assignatura optativa "Literatura llatina III" és una continuació de les obligatòries "Literatura llatina" (2n curs) i "Literatura llatina II" (3r curs) i pertany a la matèria de "Desenvolupament en literatura llatina" en el Grau de Filologia Clàssica. Atenent a la distribució dels continguts de la matèria en raó de la cronologia dels fets, aquesta assignatura es dedicarà a l'estudi de la literatura llatina de l'Antiguitat tardana, des del segle III fins l'esfondrament de l'Imperi Occidental, fent atenció als gèneres i autors més destacats i amb més presència en la tradició clàssica.

Aquesta assignatura contribueix a desenvolupar elements relacionats amb l'educació de qualitat (ODS 4), la igualtat de gènere (ODS 5), la promoció de societats justes, pacífiques i inclusives (ODS 16), i la protecció del patrimoni cultural, la promoció de la diversitat lingüística i cultural i el diàleg entre cultures (ODS 17), tal com es reflecteix en la llengua, la cultura i la literatura grecollatines.

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Adaptar-se a diferents entorns de treball filològics

Adquirir capacitat per a identificar problemes i temes d'investigació i avaluar la seua rellevància en l'àrea d'estudi de la filologia clàssica.

Adquirir la capacitat d'interrelacionar els coneixements de la filologia clàssica amb els d'altres àrees de coneixement.

Adquirir la capacitat de localitzar, sintetitzar i gestionar informació bibliogràfica i d'instruments informàtics en l'àrea d'estudi de la Filologia Clàssica.

Adquirir la capacitat per analitzar textos literaris en perspectiva comparada.

Adquirir la capacitat per interrelacionar els distints aspectes de la filologia.

Aplicar criteris de qualitat en el treball filològic.

Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit filològic.

Coneixer la llengua llatina i la seua literatura.

Conèixer la producció literària en llengua grega en els seus distints autors, gèneres i èpoques.

Conèixer les tècniques d'anàlisi de textos literaris i la seua aplicació.

Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

Desenrotllar la capacitat de comprensió crítica dels textos grecs i llatins en els seus distints nivells lingüístics, literaris, filològics, històrics, socials i culturals.

Desenvolupar habilitats per emprendre estudis posteriors d'especialització o investigació.

Dissenyar i gestionar projectes filològics en l'àmbit acadèmic o professional.

Posseir capacitat de comunicació oral i escrita en les llengües pròpies.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.

Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

PRIMERA PART: TÒPICS DE LA LITERATURA TARDANA

1. La religió: religiositat pagana i religiositat cristiana. Els intercanvis.

1.1. Terminologia: el naixement d'una nova era

1.2. Els canvis de paradigma. El neoplatonisme: evolucions de la religiositat pagana

1.3. El cristianisme perseguit: testimonis.

1.4. El cristianisme triomfant: lluita ideològica contra el paganisme, apologètica

1.5. El monaquisme i la fugida del món

1.6. Les altres religions: antisemitisme cristià i pagà.

2. La decadència: la nova historiografia.

2.1. Les edats del món: punts de vista de la historiografia pagana i cristiana.

2.2. Decadència: ruptura o cicle. Explicacions i reflexions.

3.3. Decrepitud i primitivisme. La puresa del bàrbar i la decrepitud de Roma.

3. L'estranger: entre la necessitat i el rebuig.

3.1. La superació de la polis: cosmopolitisme i xenofòbia.

3.2. Estratègies de convivència: assimilació, encapsulació, rebuig.

3.3. Els cristians i la ciutat de Déu

SEGONA PART: GÈNERES I AUTORS DE LA LITERATURA TARDANA

En aquest apartat s'estudiaran diversos gèneres i subgèneres literaris, explicant-ne les característiques, els autors principals i els canvis soferts en relació a la literatura del període clàssic. Cadascun dels gènere serà il·lustrat almenys per una de les obres proposades en aquesta llista.

1. Apologètica

- Minuci Fèlix (150-270), *Octavi*.
- An. (203 ca.), *Passió de Perpètua i de Felicitat*

2. Historiografia

- Ammià Marcel·lí (325-400), *Històries*
- Jordanes (fl. 550), *Els gots*

3. Biografia

- Agustí d'Hipona (345-430), *Confessions*.
- AA.VV. (s. IV ca.), *Història Augusta*.

4. Oratòria

- Jeroni d'Estridó (340-420), *Epístoles*.
- Símmac (342-403), *Discursos i informes*.

5. Polimatia

- Marcià Capel·la (360-428), *Les noces de Mercuri i de Filologia*.
- Isidor de Sevilla (599-636), *Etimologies*.

6. Èpica

- Claudià (370-404), *El consolat d'Estilicó*
- Faltònia Proba (322-370), *Centó en lloança de Crist*.

7. Lírica

- Marc Aureli Nemesià (fl. 290), *Èglogues*.
- An. (s. IV), *La vetlla de Venus*.

8. Filosofia

- Prudenci (348-405 ca.), *Psicomàquia*
- Boeci (475-526), *Consolació de la filosofia*

9. Corografia

- Egèria (380 ca.), *Peregrinació*.
- Rutili Namacià (420 ca.), *El retorn*.

10. Novel·la

- An. (s. IV) *Diari de Dictis de Creta*.
- An. (s. IV) *Historia d'Apol·loni, rei de Tir*.

En acabar el curs, l'alumnat ha de ser capaç de reconèixer les obres i els autors principals de la literatura llatina tardana, comentar els continguts i contextos sociopolítics de les obres comentades i valorar, comentar i explicar-ne els fragments proposats.

Estos continguts es plasmaran en els següents resultats de'aprenentatge:

L'objectiu del mòdul al qual pertany aquesta matèria és que els estudiants adquirisquen una formació filològica completa al camp de les llengües clàssiques. I concretament, l'objectiu de la matèria Desenvolupament en Literatura Llatina és que els estudiants completen i aprofundisquen els coneixements adquirits prèviament en aquest camp

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	30,00
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La part central del curs és l'exposició per part del professor de les característiques i autors principals dels gèneres elegits i del tractament general dels tòpics principals de l'època. Aquestes exposicions s'acompanyaran sempre d'unes guies de treball que proposen lectures de fragments i activitats d'ampliació i de comentari i constitueixen la base de l'avaluació contínua.

Aquestes guies de treball, realitzades de manera individual, seran no obstant exposades i comentades per l'alumnat en grup. Considerem que el treball de realització, reflexió i exposició constitueix el nucli del temari.

És important que l'alumnat prenga consciència també de l'aparició i tractament de certs tòpics literaris i ideològics que apareixen a través dels diversos gèneres i que constitueixen la característica principal de la literatura romana tardana. En aquest sentit es proporcionaran diversos articles de recerca com a complement de les guies de treball que serviran per enriquir les exposicions i les reflexions de l'alumnat.

Creiem imprescindible la comprensió del context històric i el coneixement de l'eix temporal dels esdeveniments que marquen les vides i les obres dels autors tractats, així com els canvis polítics, religiosos i ideològics del moment històric. Es dedicarà el temps necessari per aclarir aquestes qüestions i es proporcionarà el material complementari que es considere oportú.

AVALUACIÓ

Primera convocatòria

Avaluació contínua: Un 80% de la qualificació s'obtindrà completant i lliurant al professor les qüestions que presenten 8 guies de treball i lectura seleccionades entre el material de cadascun del deu gèneres que constitueixen els continguts. Aquestes guies es contestaran prèviament de manera individual i per escrit.

Activitats de participació: El 20% restant s'obtindrà amb la valoració de la participació i l'exposició de les guies de lectura. Cada alumne o alumna haurà de fer almenys l'exposició pública d'una d'aquestes guies.

Examen final escrit: Quan no se supere l'avaluació contínua amb una qualificació de 4 punts (la meitat de la qualificació total possible), es realitzarà un examen escrit que suposarà el 80% de la qualificació sobre els continguts de la matèria tractada a classe.

Segona convocatòria

Avaluació contínua: Un 40% de la qualificació s'obtindrà completant i lliurant al professor les qüestions que presenten 4 guies de lectura que acompanyen el material de cadascun del deu gèneres que constitueixen els continguts. El lliurament s'haurà de fer abans de la data prevista per l'examen de segona convocatòria.

Examen final escrit: El 60% restant de la qualificació s'obtindrà realitzant una prova escrita individual sobre els continguts de la matèria tractats a classe.

L'honestedat intel·lectual és vital dins les comunitats acadèmiques, així com per a la justa avaluació del treball dels i les estudiants. Tots els treballs presentats en este curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en què es faça ús de col·laboració fraudulenta o d'una composició amb l'ajut de la intel·ligència artificial (ChatGPT o d'altres), llevat de si el seu ús forma part dels continguts de l'assignatura i està autoritzada pel professorat que se n'encarrega. En qualsevol cas, el seu ús ha d'estar sempre indicat en tant que font utilitzada.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de Maig del 2017. ACGUV 108/2017

BIBLIOGRAFIA

La bibliografia més especialitzada per a cada tema anirà indicant-se durant el curs.

Albrecht, M. von, *Historia de la literatura romana desde Andrónico hasta Boecio*, vol. II, versión cast. de Estefanía-Pociña, Barcelona, 1999.

Bayet, J., *Literatura latina*, Barcelona, 1984.

Bickel, E.: *Historia de la Literatura Romana*, pról. de V. Cristóbal, versió cast. de Díaz-Regañón, Madrid, Gredos, 2009.

Bieler, L. *Historia de la literatura romana*, versió cast. de Sánchez Gil, Madrid, Gredos, 1971.

Codoñer, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Madrid, Cátedra, 1997.

Fontaine, J., *La littérature latine chrétienne*, Paris, PUF, 1970.

García de la Fuente, O. *Introducción al latín bíblico y cristiano*, Madrid, Ediciones Clásicas, 1990.

Labriolle, P. *Histoire de la littérature latine chrétienne*, Paris, Les Belles Lettres, 1947.

Moreschini, C. - Norelli, E., *Historia de la literatura cristiana antigua griega y latina I. Desde Pablo hasta la edad constantiniana*, trad. esp. de G. Martín Rodríguez, Madrid, BAC, 2006.

Quasten, J. *Patrología. Vol. 1, Hasta el concilio de Nicea*, ed. esp. de I. Oñatibia, Madrid, BAC, 1994.

Quasten, J. *Patrología. Vol. 3, La edad de oro de la literatura patristica latina*, ed. esp. de I. Oñatibia, Madrid, BAC, 1993.

Rostagni, A. *Storia della letteratura latina*, vol. 3, Torino, UTET, 1983.

Simonetti, M. - Prinzivalli, E., *Storia della letteratura cristiana antica*, Bologna, EDB, 2010.

Zehnacker, H. - Fredouille, J.-C. *Littérature latine*, Paris, PUF, 1993.